

Frit oversat fra *Human Power – Seven Traits for the AI Machine Age*, CRC Press, 2025, Gry Hasselbalch. (danske rettigheder til oversættelse er forfatterens)

<https://www.routledge.com/Human-Power-Seven-Traits-for-the-Politics-of-the-AI-Machine-Age/Hasselbalch/p/book/9781032698168>

Introduktion

Mennesker i AI Maskinens Tidsalder

Indimellem glemmer vi at bruge vores fantasi. Det sker ikke så tit. For vi er jo en art, der drømmer. Vores drømme tager os langt. Strækker vores elastiske hjerner ud over de grænser, som biologien sætter. Vi basker med vingerne og flyver ligesom fugle, der bliver til flyvemaskiner. Eller drømmer om evigt liv, der bliver til medicin, der helbreder sygdomme, der enten helt forsvinder eller bare bliver forvandlet til en almindelig efterårssnue. Men indimellem så sker det, at vi bare står stille og gløder, eller at vi kun lige akkurat går så langt, som vores menneskelige øjne kan se, vores ømme kroppe kan mærke, og sultne tanker kan fatte. Det er lige der, hvor vi begrænser os selv, bliver nervøse og usikre på os selv. Vores tunge krop hiver os ned på jorden til der hvor kun det jordnære giver mening, og frygten for det grusomme, dumme og ækle menneske holder os tilbage.

En lille del af denne bog handler om maskiner, der er blevet bygget på baggrund af fantasiløse ideer om, hvad det vil sige at være menneske. Vores menneskekroppes begrænsninger og allermest kedelige intellektuelle kapaciteter. Dem, som gør os i stand til at overleve, til at æde, forplante os, til at se og gå frem og uden om ting, uden at snuble over dem. En langt større del af bogen handler om det fantastiske menneskeliv og vores menneskelighed. Det vender jeg tilbage til lige om lidt. Men først er det nødvendigt ganske kort at fortælle historien om den intelligente maskine, som ligger til grund for det, som vi i dag kalder kunstig intelligens eller bare "AI". Det er en utrolig historie om optimering og effektivisering af vores samfund og økonomi. Men rent menneskeligt er det som sagt en temmelig fantasiløs historie.

I begyndelsen handlede udviklingen af kunstig intelligens om at afdække den komplekse essens af menneskelig tankegang, om praktiske computere, der kan løse problemer ligesom mennesker. Det var i 1950'erne og 1960'erne, hvor man forestillede sig maskiner, som kan efterligne, matche, og endda også med tiden overgå menneskets intelligens og visdom, vores kreativitet og følelsesliv. AI-forskningen var dengang først og fremmest eksperimentel, udført i forskningslaboratorier med forskellige aspirationer om at efterligne menneskelig beslutningstagning og tankeprocesser i matematik og computerbehandling. Det var ikke noget, man rent faktisk testede i verden uden for universitetet, og i midten af 1970'erne blev finansierings- og investeringsverdenen derfor træt af at vente på den praktiske anvendelse af AI. AI forskerne oplevede deres første "AI-vinter", som man kalder det. Men i 1980'erne fandt logikbaserede "ekspert systemer", som man kodede med domæneeksperter viden en smule kommerciel anvendelse. Man kunne for eksempel ved at introducere disse ekspertsystemer reducere omkostninger som man ellers havde når man skulle flytte eksperter fysisk rundt på fabrikker i forbindelse med fejlfinding på maskiner, og man kunne distribuere og opretholde ekspertise inden for en virksomhed, også selvom menneskeeksperter skiftede arbejde eller gik på pension. Det var gode ideer, men ekspertsystemerne viste sig dog også hurtigt at være mindre værdifulde end først antaget. Nogle af problemerne med dem var tekniske, som når et ekspertsystem ikke passede sammen med en virksomheds øvrige computersystemer. Men størstedelen af problemerne handlede om, at systemerne ikke blev tilpasset menneskelige miljøer. Menneskene, der skulle bruge maskinerne,

bekymrede sig om, hvem der havde ansvaret, hvis et ekspertsystem lavede en fejl. De var ikke interesserede i systemerne eller var bare imod teknologi, man ikke selv havde udviklet. 'Maskinlæring' var den mest praktisk anvendte AI metode i 2010'erne. I årene efter de første ekspertsystemer mistede deres praktiske fodfæste, blev verden digitaliseret og omdannet med big data og på den baggrund blev maskinlæring udviklet. Med maskinlæring behøvede maskinen ikke længere at blive kodet med menneskelige eksperterers viden, da systemet lærer og udvikler sig med digitaliserede datasæt og dermed får autonomi og handlekraft. I slutningen af 2010'erne blev maskinlæringssystemer udviklet til at analysere og handle på al den data, der i årenes løb var blevet samlet i alle samfundssektorer fra sundhedsvæsenet til sociale medier. Mennesket blev til data. Maskinerne fik handlekraft. AI-systemerne lærte af sig selv og udviklede sig på baggrund af den data. De lærte mennesket at kende, kunne analysere vores interesser og forudsige vores behov.

Spol hurtigt frem til i dag. I dag er de intelligente maskiner blevet så gode til at efterligne os, vores følelsesliv, kommunikation, kunst og musik, at vi er begyndt at tvivle på vores egne evner. Vi kalder det "generativ AI", en ultra-producerende maskine, som kontinuerligt massefremstiller en overflod af menneskelignende produkter. Kan vi mennesker overhovedet noget særligt? Hvis en maskine kan skrive en perfekt klingende sang, en videnskabelig artikel, lave en film eller skabe et kunstværk så hurtigt og i det omfang, hvad er det så, vi mennesker kan, spørger vi.

Der er meget vi kan, selvfølgelig er der mere vi kan. Det er her vi kommer til det, som denne bog handler om. Den handler nemlig ikke om intelligente maskiner. Heller ikke om kunstig intelligens eller AI. Dette er derimod en bog dedikeret til det som kunstig intelligens måske kan efterligne, men aldrig erstatte: det vilde og fantastiske menneskeliv. Den udforsker i litteratur, kunst, forunderlige teorier, menneskeliv og historie syv menneskelige træk (kreativitet, intuition, følelser, liv, oprør, kærlighed og visdom) som noget mere og andet end de ord, billeder eller lyde en maskine kan fange og gengive. Mennesket er nemlig allerbedst, når det drømmer om sit eget potentiale. Når vi i bøger, film, malerier, fortællinger og fantastiske mennesketanker, fantasierer om vores majestætiske, intuitive, dynamiske, begejstrede og uforudsigelige menneskeliv. Når vi fejrer, undrer os over, drømmer om alt det ved menneskelivet, som ikke kan kopieres af en maskine. Det, som jo netop kæmper sig fri, når det bliver forsøgt tilbageholdt. Som påtvinger vilkårlighed, der hvor maskinens besnærende forudsigelser, klassifikationer og kategorier hersker, og som larmer helt vildt, når det bliver bedt om at tie stille.

Vi lever i dag i en kunstig verden af maskiner, der taler ned til os, designet til at tæmme menneskelivet på en måde, så det giver mening for maskinerne, men i langt mindre grad for os mennesker. Vi har brug for at genvinde selvtilliden, at tænke og handle anderledes, give slip på frygten. Vi har brug for vores fantasi til at modstå maskinerne og deres fantasiløse designeres tyranni. Denne bog handler derfor om at give plads til det humanistiske perspektiv i en offentlig debat, som i dag er domineret af dogmatiske ideer omkring AIs uovertrufne magt og potentiale. Hvis mennesket ikke kan reduceres til en databeregningsproces, sådan som AI-evangelisterne gennem tiderne har fortalt os, hvad er vi så? Og kunne vi forestille os en mere nuanceret ide om det fantastiske menneskeliv og det menneskelige potentiale som fundamentet for de aftaler, vi laver, og de løfter vi giver til hinanden i folkettinget, på arbejde, i klasseværelset og derhjemme i familien om, hvilken rolle AI skal spille i vores samfund og individuelle menneskeliv? Hvad nu hvis vi gjorde de syv træk til menneskelige prioriter i en hverdag med AI? Ville vi føle os mere bemyndigede til at udfordre ubegrundede påstande om AIs uovertrufne magt og potentiale? Ville vi gøre tingene anderledes?

"Human Power is exactly the book needed to bring perspective and wisdom to current AI debates. While a paragon of technology criticism, the book also exemplifies hopeful vision. Hasselbalch balances philosophical and intensely practical perspectives, identifying love, defiance, emotion, and creativity as vital forces in human life that must be respected and served (rather than mastered) by machines. Her enthusiasm and genuine interest in the well-being of others shines through on every page."

–Frank Pasquale, Professor of Law, Cornell Tech & Cornell Law School, USA

"An essential book, especially the humanistic reflexions around questions that undress the many impossibilities of humanness in machines."

–Dagmar Monett Díaz, Professor of Computer Science, Berlin School of Economics and Law, Germany

"In an age of AI hype, it's far too easy to sell humanity short—to see ourselves through an atrophied imagination that distorts our self-understanding and shortchanges our individual and collective potential. The antidote is Gry Hasselbalch's bold, rigorous, and creatively interdisciplinary call to appreciate and cultivate seven fundamental traits at the heart of human power. Her profound existential and political book justifies the most urgent of demands—to resist seeing the depth of the human condition accurately reflected in seductively reductive technological imitations."

–Evan Selinger, Professor of Philosophy, Rochester Institute of Technology, USA

"The fundamental and existential question 'What does it mean to be human?' is at the heart of Gry Hasselbalch's new book, Human Power. Since the beginning of human history, we have been able to gain and consolidate our human power through interaction with the nature and artefacts that surround us, at least until the last decade. Today, as AI continues to expand its reach into our society, while dramatically increasing productivity, efficiency and competitiveness, this virtuous circle of human power and artefacts could be reversed. Better to prevent it before it happens! Gry accompanies us on this journey, trusting in our human capacity."

–Yuko Harayama, Professor Emeritus, Tohoku University, Japan

"In making the case for a human-centric contextualization of the power of new information technologies, Gry Hasselbalch deploys reflections from a vast range of sources, from popular culture to the history of science to newly relevant philosophical luminaries, especially Henri Bergson. Human Power offers a bold, informed and deeply human alternative to the seductive tyranny of the algorithm."

–Jonathan Moreno, Professor Emeritus, University of Pennsylvania, USA

"The author explores the intricacies, unpredictability and irreplaceability of seven traits - Creativity, Intuition, Feeling and Emotions, Life, Defiance, Love and Compassion, and Wisdom - that can't be emulated, echoed or surpassed even if AI has invaded every aspect of our existence. This book is a clarion call for the preservation and reinforcement of these traits of human power, constructing an alternative, theoretically and culturally rich technology politics with a humanistic face."

–Renuka Singh, Professor, Jawaharlal Nehru University, India

"Gry's new book is a must-read for anyone who is trying to keep up with the rapidly changing landscape of AI. The book challenges us to look past the AI hype, and beyond narrow definitions of AI, to be more creative about what AI can do for humanity. She outlines a humanistic perspective on AI, advocating a nuanced understanding of AI's real potential, where AI is not designed to replace human power, but to enhance it."

–Serge Belongie, Director and Professor, Pioneer Centre for AI and Department of Computer Science, University of Copenhagen, Denmark

"In times when the inclusion and unbounded expansion of AI systems are taken for granted, this book provides a forceful as well as a nuanced approach to rethink where we are heading, as humanity becomes more embedded with these technologies. By focusing on human traits that are unique to us as a species, they are a powerful reminder of who we are. They also provide the necessary time and distance from techno-solutionist and dystopian approaches that are essential for critical thinking. This is why I am now using it with my university students on a digital ethics course for undergraduates."

–Carolina Aguerre, Professor, Catholic University of Uruguay (UCU)

"Hasselbalch argues that AI should be designed in such a way as to provide us with tools that may further human potential and power, not replace them. Her humanistic approach to technology allows her to explore human power on its own terms and to delve into human creativity as flowing from lived experiences, emotions, and feelings as well as from human struggle. One particularly successful narrative device are the questions scattered throughout the book. Can AI love or feel the environment, can a machine understand culture, and could AI ever empathize and identify with others? These examples speak to the emotional and/or philosophical side of human existence, but Hasselbach is also interested in the more societal angle. Do AI systems feel injustice, could it ever defy or rebel?"

The seven human traits referred to in the book's subtitle are core human traits that could form the basis of what Hasselbalch calls 'the humanistic technology politics of the 21st century' that we sorely need. Read this thought-provoking book and become wiser!"

–Helle Porsdam, Professor of History and Cultural Rights, UNESCO Chair in Cultural Rights, University of Copenhagen, Denmark

“Gry Hasselbalch's book *Human Power* is both a well-founded critique of a simplistic mindset of current technological developments and a constructive vision for a human-centred AI policy that will give Europe a new leading position in the race for the digital infrastructure of the future. Her extensive knowledge of the EU's work on data ethics and the development of responsible technological solutions that create good lives for both people and the environment within the framework of current legislation is a great strength of the book. The book not only provides a highly-documented contemporary diagnosis of the significance of technology for human creativity, but also points to a hopeful path for AI policy in the EU that keeps humans at the centre of technological development. The book is aimed at anyone who feels that we humans are capable of more than a data process can attribute to us. And we can hope that it will be read by politicians who need more knowledge about the connection between technology and politics and more confidence in the European approach to AI and the tech sector in general.”

–Agnete Braad, Copenhagen Review of Communication, April 2025 (translated from Danish)